

Stad Gods

A painting of a person with long dark hair, wearing a teal jacket, running on a sandy beach. The person's hair and jacket are blowing in the wind. In the background, there are wind turbines on a grassy dune under a blue sky with a bird flying. The overall style is expressive and painterly.

Inspiratie van de Augustinessen van Sint-Monica

Broeder wind

de aarde als ruimte voor rust, herstel en genezing

Uitgever:

Zusters Augustinessen van Sint-Monica
Klooster Casella
Postadres: Waterstraat 2
3511 BW Utrecht
Telefoon klooster Utrecht 030 - 2332541
E-mail administratie:
maandblad@zustersaugustinessen.nl
www.zustersaugustinessen.nl
www.casella.nl

Voor de privacyverklaring van de zusters augustinessen verwijzen we u naar:
www.zustersaugustinessen.nl/privacyverklaring

Doel: Met Stad Gods willen wij mensen betrekken bij wat ons inspireert. Stad Gods wordt gelezen door mensen die ons een warm hart toedragen en/of belangstelling hebben voor de augustijnse spiritualiteit. Via Stad Gods zijn en blijven zij verbonden met ons en het gedachtengoed van onze gemeenschap.

Hoofd- en eindredactie:

Hoofredactie: Marie Madeleine Maas
Eindredactie: Emma Overeem-van der Sloot

Ontwerp en beeldredactie:

Tegenwind grafisch ontwerpbureau, Roelant Meijer

Opmaak en druk: De Toekomst Hilversum

Redactiesecretariaat: Evelien Ouwehand

Redactie: Rachele van Andel, Erik Borgman, Anne Nij Bijvank, Nikki Mousset, Suraya Somers, Lieke Weima

Aan dit nummer werkten mee: Barbara de Beaufort, Anja den Bok, Broeder Fer, Marianne Groen, Marie Hansen-Couturier, Jaap Meeuwsen, Ingrid van Neer-Bruggink, Mariella Oberndorff, Isayas Tedla, Helene Timmers

Beeld: Rachele van Andel (p.20), Anja den Bok (p.24), Leonie van Bruggen (p.22), Emiel Geerdink (cover, p.2,6), Marianne Groen (p.15), Roelant Meijer (p.10,11,16), Nazrina Rodjan (p.9), Dick Vos (p.14)

Vriend worden en dit blad ontvangen?

Stad Gods verschijnt vijf maal per jaar, in een oplage van 6.000 per editie.
Vrienden van de zusters augustinessen die ondersteunen met minimaal €10,00 per jaar, ontvangen Stad Gods automatisch. Als u dit blad ook wilt gaan lezen, maak genoemd bedrag dan over op NL76 INGB 0003 8244 29 ten name van Administratie tijdschrift Stad Gods Utrecht, onder vermelding van 'Nieuwe lezer', straat + huisnummer, postcode en plaats.

“Broeder wind”

de aarde als ruimte voor rust,
herstel en genezing

Wees geprezen, mijn Heer,
door broeder wind
en door de lucht, bewolkt of helder,
en ieder jaargetijde.

- Franciscus van Assisi, ‘Zonnelied’

Als we ons onderdeel van de schepping voelen, kunnen we er ook met volle teugen van genieten! Ga naar buiten om je batterij weer op te laden. Ga fietsen, wandelen, hardlopen, zwemmen en tuinieren. Voel de wind in je haren, voel de zon op je gezicht, kijk hoe de wolken langs de hemel glijden.

Kloosterpost

Samengesteld door Marie Madeleine Maas en Anne Nij Bijvank

Casella in Taizé

Van 11 tot 21 mei was Casella op retraite en een paar dagen in Taizé. Er waren uitzonderlijk weinig mensen, maar het was thuiskomen. Iedere zaterdagavond vieren we kijkend mee met de livestream en nu waren we daar echt! Bijna alles was nog hetzelfde. Het was zeven jaar geleden dat we er voor het laatst waren. In het romaanse kerkje was alles geschilderd en er waren nieuwe bankjes. Het zag er mooi uit. Het is echt zo'n plek die verstillend werkt. Broeder Richard gaf de Bijbelintroductie en vertelde dat broeder Matthew met twee medebroeders naar Oekraïne was en een broeder naar de West-Bank in Israël. Ze blijven trouw aan hun traditie: Daar zijn waar mensen het moeilijk hebben, luisteren en bidden met elkaar. We waren dankbaar dat we de gelegenheid hadden weer even te proeven van de inspiratie en vrede van die prachtige plek. (MM)

Open Kloosterdag

Om de twee jaar organiseert de KNR (Konferentie Nederlandse Religieuzen) een Open Kloosterdag voor mensen die graag een kijkje willen nemen achter de 'kloostermuren'. Aan de kloosters wordt gevraagd wie er aan willen deelnemen en op de website wordt dit bekendgemaakt. 9 juni 2024 was het weer zover. Het thema: 'Wat is jouw verhaal?' Om half 3 was de ontvangst en we zagen al meteen dat het druk zou worden. We hadden gekozen voor gesprekken in de vorm van 'Levend Boek'. Drie groepjes vormden zich die graag wat wilden doorpraten en vragen konden stellen. De gesprekken waren bijzonder geanimeerd en ... het boek is nog niet uit! Het blijkt toch steeds weer dat kloosterleven mensen nieuwsgierig maakt naar het waarom en hoe. We eindigden de middag met gezongen Vespers en ook daar was de belangstelling groot. Een geslaagde middag, wederzijds heel verrijkend! (ANB)

Ariejan Kuin

Geboren 12 juni 1959 overleden 26 mei 2024

Ariejan is in zijn slaap overleden.

Straatpastoraat?

Er zijn zusters die regelmatig in de buurt een wandeling maken en ze komen thuis met de meest fantastische verhalen. Zr. Nicole liep op de Oudegracht en zag een jonge vrouw met voor zich een draaiorgeltje. Niet iets wat je iedere dag tegenkomt, dus zr. Nicole sprak haar aan. Amanda was onderweg om per trein naar Kevelaer te gaan naar een draaiorgelbijeenkomst en zr. Nicole mocht even het draaiorgeltje bedienen. Ze waren vlak bij huis en Amanda werd uitgenodigd voor een kopje koffie in ons klooster voor ze haar reis zou voortzetten. Later schreef ze in een mail dat ze op haar 40e verjaardag in Kevelaer in de Basiliek mocht optreden voor een heel groot publiek. Het was magisch schreef ze zoals haar draaiorgel daar klonk. Ook was ze gegrepen door de rituelen rond het heiligdom en ze wil er graag meer van weten. (ANB)

Het is voor ons nog steeds niet te bevatten. We kennen Ariejan al vanaf 2012 toen hij in het bestuur kwam van Stilte en Ontmoeting, het gastenverblijf voor jonge mensen in Hilversum. Hij was penningmeester. Door de jaren heen is hij een goede vriend geworden. Zijn betrokkenheid bij Casella was groot. Hij noemde ons 'zijn kerk'. Hij maakte iedere maand een viering en ging daar ook in voor. Daarnaast heeft hij het archief van Casella geordend. Toen er sprake was van overdracht van ons huis naar De Spil, heeft hij deelgenomen aan de gesprekken. Hij was daarin voor ons belangrijk. Toen we verhuisden naar Utrecht ging hij door met vieringen. Hij nam deel aan de Bijbelmeditaties en er was een plan om wandelingen te gaan maken in Utrecht. Dat wilde hij heel graag doen als hij met pensioen zou zijn. Zaterdag 1 juni heeft Casella samen met Theo van Adrichem, provinciaal van de Franciscanen, een afscheidsviering mogen verzorgen in het Huis van Dominicus. We zijn Ariejan dankbaar voor alles wat hij deed en voor wie hij was! In zijn laatste viering bij Casella had hij het volgende gedicht verwerkt:

1. De wind, wij zien hem niet,
zijn stem klinkt in ons oor,
een briesje of een storm die alle rust verstoort.
4. De Geest, wij zien haar niet,
maar zij waait alles schoon,
ik ben weer opgelucht,
als na een enge droom.

Anders Frostenson vertaald door Andries Govaart

emil

‘De goddelozen ...verwaaien als kaf in de wind’ (Psalm 1,4)

Erik Borgman

Lang sliep ik slecht als het stormde. Het onregelmatige loeien klonk voor mij als een offensief, dat om verzet vroeg. Ik heb geen herinnering aan de oorlog en de watersnood van 1953 was voor mijn tijd. Mijn trauma ontstond doordat, toen het erg stormde, er een raam stukwaaide in de klas. Ik zat in de derde van de lagere school, denk ik, nu groep vijf. De glassplinters, de chaos die alles binnen overhoop gooide, maar vooral het glas dat niet tegen de wind opgewassen bleek. De hoogste verdieping van de school was de tweede. Wij woonden op vier hoog. Ik was blij dat we iets meer dan een jaar later verhuisden naar een huis aan de grond.

We waren van de stad en de natuur representeerde altijd een rest aan ongetemde wildernis. Ik vond de onberekenbaarheid van honden eng en als we fietsend op een bospad een paard tegenkwamen, waarschuwde mijn vader: ‘Er zit geen rem op een dier.’ Hij bedoelde dat de ruiters kan doen wat hij wil, maar afhankelijk blijft van de bereidheid van het paard hem te gehoorzamen.

Onveilig

Niet dat de mensenwereld zo veilig was! Ik voelde me als kind vaak slecht

Ik maakte van mijn afwijking mijn identiteit door theologie te studeren

begrepen en begreep omgekeerd vaak volwassenen niet. Of zelfs andere kinderen. Wat er zo leuk was aan de speeltuin, was mij een raadsel. Waarom ze mij niet met rust konden laten en mij uitlachten als ik iets anders zag of deed, snapte ik niet. Ik heb het vaker gezegd: ik wist al vroeg dat normaal zijn er voor mij niet inzat en maakte van mijn afwijking mijn identiteit door theologie te studeren. Ik had mij er al lang over verbaasd dat mensen die net als wij naar de kerk gingen, geloof zo weinig serieus namen als bron van kennis en voorstelling van een andere ordening van de wereld dan de vigerende.

Lang had ik aanzienlijk meer op met de klaag- dan met de lofpsalmen. Die leerden mij de wind zien als een positieve kracht. De goddelozen verwaaien als kaf in de wind, zegt Psalm 1 (vers 4), en ik zag de oude kranten en plastic zakken die de

wind over de tochtige pleinen joeg van de nieuwbouwwijken waar ik heb gewoond. Bij de goddelozen hoorde ik niet, maar als ik dat al te duidelijk liet merken, werd ik weggehoord. Ik had wel iets van Jozef die zijn oudere broers vertelde over een droom waarin zij voor hem neerknielden (Genesis 37,7-9). Ik geloof niet dat ik mijzelf als toekomstige koning of volksleider zag. Eerder als hoeder en verkondiger van vormen van wijsheid en inzicht die in vergetelheid dreigden te raken. De storm die door de tijd raast, lijkt deze vergetelheid te veroorzaken. Worden degenen die recht en compassie minachten ooit weggeblazen als stro en als kaf meegezongen door de wind?, vraagt Job (21,17) retorisch. Ja, antwoord de Psalmist verrassend. De propagandisten van het vergeten worden zelf het land van vergeten ingeblazen. Psalm 35 (vers 5) ziet er het werk in van de engel van God.

Zachte bries

Tegenwoordig leef ik van de paradox dat deze oordelende storm tegelijkertijd de zachte bries is, waarvan de stilte Elia troost (1 Koningen 19,12). Van Gods woede die wegblaast wat ons bedreigt, waarnaar

God heeft de wind geschapen om ons tegen de wind in te laten varen en ons zo te dragen

ik nog steeds kan verlangen, zijn Gods liefde en trouw de dragende grond.

Toen ik voor het eerst hoorde dat je door slim te laveren tegen de wind in kon zeilen, verblufte de vindingrijkheid van het mensdom mij. Nu zou ik zeggen dat God de wind geschapen heeft om ons tegen de wind in te laten varen en ons zo te dragen. 'Hebben jullie dan geen vertrouwen', vraagt Jezus zijn leerlingen als zij Hem wakker maken omdat ze bang zijn dat hun boot in de storm zal vergaan. In de storm is God verborgen werkzaam en bezig ons te brengen waar we zijn moeten: in de ruimte die het vertrouwen op zijn onuitputtelijke liefde geeft.

*Erik Borgman is lekendominicaan en
hoogleraar theologie. Hij is sinds 1999
vaste medewerker van Stad Gods.*

Augustinus

God heeft de zevende dag geheiligd,
toen Hij al zijn werken had gedaan.

We lezen in Genesis:

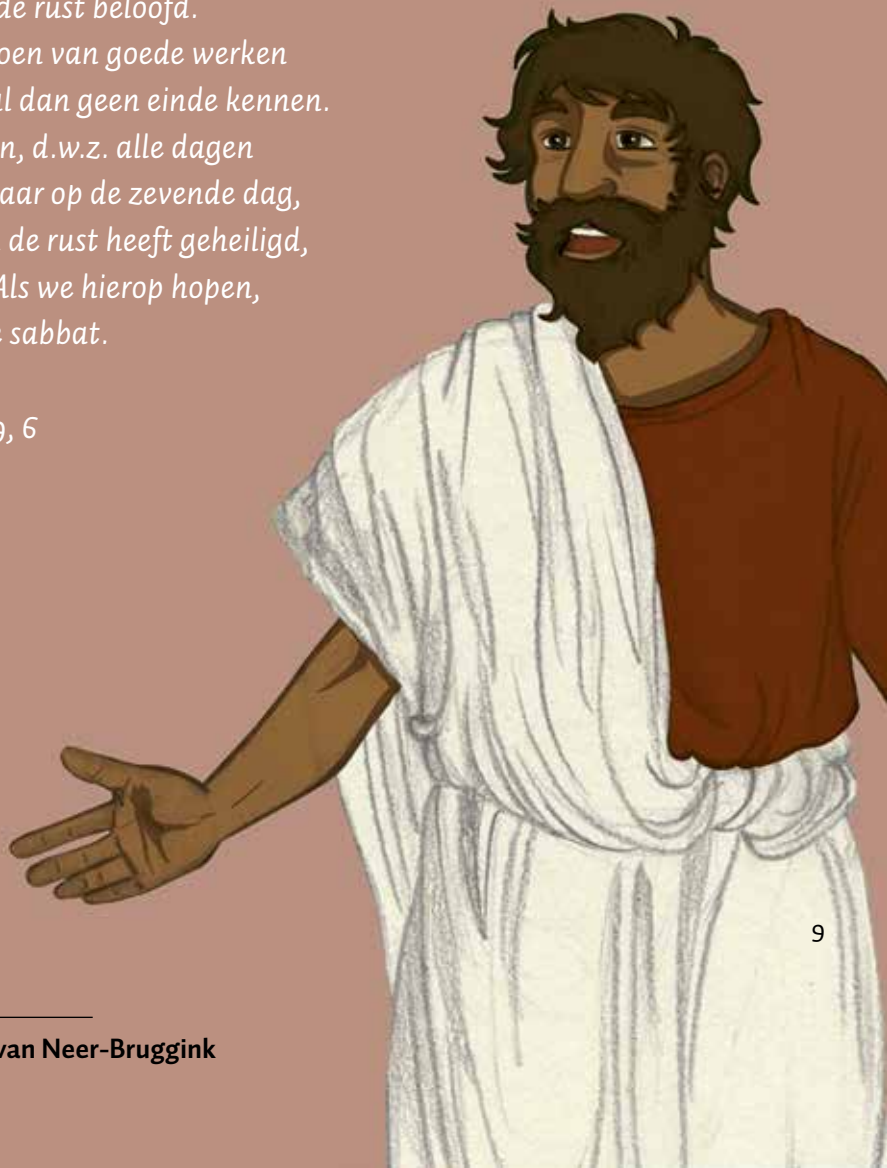
“God heeft uitgerust van zijn werken.”

Natuurlijk was God niet uitgeput,
maar in die woorden heeft Hij u,
die vermoeid bent, de rust beloofd.

Ook u zult na het doen van goede werken
uitrusten, en dat zal dan geen einde kennen.

Want op alle werken, d.w.z. alle dagen
volgt een avond. Maar op de zevende dag,
de dag waarop God de rust heeft geheiligd,
volgt geen avond. Als we hierop hopen,
onderhouden we de sabbat.

Augustinus, preek 9, 6

Onderweg

Briefwisseling tussen
Helene en Mariella

Hoi Helene,

Wind **op** zee is de energie van de toekomst. Windenergie is schoon en komt uit een bron die nooit opdraakt! Het is absoluut geen aantrekkelijk gezicht, maar ja, denk ik dan; windturbines wekken stroom op zonder de lucht te vervuilen, zonder het klimaat te belasten en zonder grondstoffen uit te putten. Er komt alleen CO₂ vrij bij het bouwen en afbreken van deze enorme gevaartes.

Toch voel ik iets anders bij wind **aan** zee! Ik voel de wind door mijn haren, de verfrissende zeebries op mijn gezicht. Lucht en ruimte. Dat raakt voor mij meer aan een bijbels ervaren.

In het begin, zegt de Bijbel, zweefde Gods Ruach, Gods adem, over het water. Ruach: wind die in beweging zet, wind die leven doet ontstaan. De aarde was nog woest, doods en duister. Alles moest nog beginnen, kansen te over! Toen schiep God de mens naar Zijn beeld en gelijkenis. En dan krijg je dat prachtige beeld: De mens werd in beweging gezet! En gedragen door die Levensadem, gaf God ons de opdracht om méé te scheppen. Vruchtbaar te zijn. Te verbouwen. Te leven. Ineens raakt het me, hoe vaak heb ik dit verhaal al gehoord, maar ik besef ineens, dat geldt ook voor mij!

*Gedragen door de
Levensadem van God, krijgen
we de opdracht om méé te
scheppen*

Ook ik ben soms bang voor heftige stormen, letterlijk èn figuurlijk, maar te midden van alle strijd en angst is de wind, de levensadem, nooit ver weg. Het is die wind, die zowel verwoestend kan zijn als levenscheppend. We zien het aan de natuur. Hoe deze steeds de kracht hervindt. Zaadjes die leven weer doorgeven. Mensen die elkaar in beweging zetten.

Och en dan neem ik die extra energiebron ook maar voor lief. Want we willen toch niets liever dan dat onze aarde wat schoner wordt!

Ik ben benieuwd hoe jij daar tegenaan kijkt!

Mariella

*Mariella Oberndorff is algemeen overste van
de zusters Augustinessen van Sint Monica.
Ze woont in klooster Casella.*

Ha Mariella,

De Geest waait waar Zij wil, dacht ik onmiddellijk. Deze tekst staat in Johannes. Jezus zegt daar: de Geest waait waar Zij wil; je hoort het geluid van de wind maar je weet niet waar die vandaan komt en waar die naartoe gaat. In het Oude Testament wordt hiervoor inderdaad het Hebreeuwse woord ruach gebruikt. Het betekent geest of wind, maar ook adem, inblazing en zelfs storm. In Genesis lezen we dat de mens niets meer is dan een hoopje stof, totdat God Adam de eerste adem inblaast.

Dan begint het leven. Inademen en uitademen. Mooi hoe leven, wind en geest met elkaar verbonden zijn. De Geest, of ruach, is in het Hebreeuws vrouwelijk. Daarom vind ik het best gek dat Franciscus het heeft over 'broeder wind'. Dat moet natuurlijk 'zuster wind' zijn, dezelfde Geest die in het begin over de wateren zweefde en alles in beweging zette. Deze Geest wordt gesymboliseerd in een duif en daarom draag ik ook vaak een kettinkje met een duif. Om me te herinneren aan de Geest van God die ons inspireert en beweegt. Niet alleen in de grote dingen vind ik die Geest, een herfststorm aan zee of een ideaal dat mensen in beweging brengt, maar ook in het rustig in- en

Ik vind het mooi hoe leven, wind en geest met elkaar verbonden zijn

uitademen tijdens een stilteviering of meditatie. In dat licht vind ik het mooi dat dezelfde wind die ons adem en geest geeft, levensenergie, ons ook verder voorziet van energie. Vroeger in de vorm van zeilschepen, later de molens en nu de windmolens. Mooi dat deze wind levensenergie is, inspiratie en praktische energie.

Laatst las ik dat mensen honderden jaren geleden ook protesteerden tegen molens omdat die het landschap verpestten. En kijk eens aan, nu is Kinderdijk een toeristische trekpleister. Over toeristische trekpleisters gesproken: de vakantie komt eraan. Ik ben er echt aan toe. Wij gaan lekker fietsen in Denemarken, de wind door mijn haren. Ik hoop op veel meewind!

Liefs, Helene

Helene Timmers is geassocieerd lid van Casella. Ze werkt bij de provincie Utrecht en doet daarnaast onderzoek naar geestelijke zorg in de laatste levensfase.

Broeder wind

Gastschrijver: Barbara de Beaufort

Starend uit het raam van de trein die vanuit Groningen de Ommelanden in rijdt zag ik vooral lucht, heel veel lucht. Het streepje aarde daaronder stelde niet veel voor: grasland, akkers, hier en daar een verre torenspits die niet veel hoger leek dan het gras, wegvallend tegen die onmetelijke hemel. Wij hebben hier op het Hogeland eigenlijk niets spectaculairs, dacht ik, niet zoals andere streken dat hebben. Geen bergen of heuvels, geen duinen of strand, geen meren of watervallen. Maar wij hebben de lucht. Zo ontstond de tekst voor het 'Hogelandster liedje'. Te lang om hier te citeren, maar het eindigt zo:

*De ochtend- en de avondlucht
de maan die voor de morgen vlucht
de wolken in hun wit gewaad
de zon die op- en ondergaat
het donker met zijn sterrenpracht
het stil verbleken van de nacht
het ijle blauw zo peilloos hoog
de hele halve regenboog.*

*De handen leeg, dicht aan de grond,
ik sta en kijk de hemel rond,
de wenkende oneindigheid...
Er is geen grens... er is geen tijd...*

*Wij houden van wat je niet hebben kan,
wij leven van de lucht.*

'Van de lucht kun je niet leven', zegt een spreekwoord. Maar wij mensen doen niet anders. Zonder lucht is ons bestaan binnen een paar minuten voorbij. Meer dan water en brood hebben we lucht nodig, adem, wind. Dat is raar. Dat hetgeen wat we het meest nodig hebben, onzichtbaar is. Je kunt het niet aanraken.

Geen wonder dat de wind symbool is geworden voor de Heilige Geest. Hoe ongrijpbaar en vluchtig is ook de Geest, van wie je maar moet hopen en geloven dat hij/zij bestaat en aanwezig is, zonder ooit een hard bewijs te krijgen. Kunnen we dat aan? Dat we het moeten hebben van iets, iemand, waarop we geen vat hebben?

Franciscus noemt de wind 'broeder'. Ik moet bekennen dat ik hem dat niet altijd nazeg, als het hier weer eens hard waait en ik er tegenin moet fietsen. Voor iemand die je niet kunt zien heeft 'broeder wind' een krachtig vermogen om je dwars te zitten. Maar ook om je in die strijd met de elementen weer tot jezelf te brengen,

*Wees geprezen, mijn Heer,
door broeder wind
en door de lucht, bewolkt of helder,
en ieder jaargetijde.
Franciscus van Assisi, 'Zonnelied'*

Als we leegte niet verdrijven, kan deze veranderen in ruimte

zoals velen van ons weten die graag 'uitwaaien' aan het strand. Het lijkt dan of al je menselijke muizenissen door de wind worden meegevoerd. Je voelt je lichaam weer: je nietigheid tegenover die kracht, en toch laat je je niet omver blazen.

Wind is niets meer dan zich verplaatsende lucht. Soms zo hard dat het stormt. En soms legt 'broeder wind' zichzelf even ter ruste, en is het windstil. Zelfs hier in het noorden van Groningen. Dat zijn speciale dagen. Je hoeft je nergens meer tegen te verzetten. De altijd ritselende blaadjes van de populier zwijgen. Ik zit buiten en luister naar de stilte. Is dit nu wat de Prediker 'lucht en leegte' noemt? Ijdelheid en het najagen van wind? Het is waar dat de ongrijpbaarheid van lucht een gevoel kan geven van leegte. Wat hebben we eigenlijk als houvast? Niets, een vuistvol wind. Ik zit in het gras, en voel iets anders. Leegte die tot ruimte wordt.

Zoveel wordt ons voorgehouden, uitgelegd, opgedrongen. Zoveel wordt van ons gevraagd en geëist. Zoveel vragen en opinies klinken in ons hoofd. Het wegvallen daarvan kan beangstigend zijn. We zijn er zo aan gewend, aan al die stemmen. Wat blijft er over als die zwijgen? En toch kan de leegte, als je hem niet probeert te verdrijven, veranderen

in ruimte. Tenminste, dat gebeurt mij soms. De leegte kan een vriendelijk gezicht krijgen, een ontvankelijkheid voor wat zich niet laat zeggen. Toe maar, er is ruimte genoeg. Kijk om je heen, omhoog, van horizon tot horizon. Vertrouw je er aan toe.

Dan, even maar, steekt 'broeder wind' op, en fluistert hij bemoedigend in de populierenbladeren.

Barbara de Beaufort (De Koog, 1958) is opgeleid als beeldend kunstenaar en kerkelijk werker. Ze heeft samen met Aaldrik Pot twee boeken gepubliceerd: 'De onsterfelijke nachtegalen - natuurdagboek' en 'Met huid en haar – brieven over het verlangen naar buiten'. Ze woont met haar man Just van Es op een voormalige kwekerij even buiten Zandweer, Noord Groningen.

Tussen preekstoel en barricaden

Misschien wel de meest intensieve, spannendste en meest bijzondere gesprekken die ik als predikant voer, zijn de gesprekken met mensen voor wie de dood dichtbij komt. Bij zulke afspraken druk ik soms met trillende vingers de deurbel in. Soms kom ik er met een machteloos gevoel vandaan, soms voel ik me na afloop heel dankbaar. Soms maakt iemand me deelgenoot van de kleinste dingen waar ze nog van genieten: een bloem, een kaartje, een kus, een straal zonlicht. Je merkt hoe in het licht van de dood het leven voor sommigen een extra intensiteit krijgt.

Na zo'n ontmoeting zit ik zelf ook anders op de fiets naar huis: met het diepe gevoel 'levend' te zijn, in een kleurrijke prachtige wereld. Komt dat gevoel voort uit opluchting, dat ik een gezond lichaam heb en gewoon weer naar mijn eigen huis kan, weg van het sterfbed? Als ik heel eerlijk ben, zit daar misschien wel iets van in. Tegelijkertijd ben ik me op zulke momenten juist ook heel bewust van de kwetsbaarheid, breekbaarheid en sterfelijkheid van het leven, ook van het mijne.

Een soortgelijk gevoel ervaar ik soms rondom de klimaatcrisis. Vaak genoeg ben ik cynisch, angstig, moedeloos of onverschillig. Maar soms ervaar ik diezelfde verliefdheid op het leven, wanneer ik me besef hoe kwetsbaar en breekbaar ál het leven op aarde is. Een blauwgroen bolletje, beschermd door een flinterdun laagje gassen, zwevend ergens in een groot zwart heelal. En ergens op dat bolletje, als onzichtbaar klein flintertje van het web van het leven, staat bijvoorbeeld nu de berkenboom voor mijn raam kleurrijk groen en mooi te zijn. Ergens in die boom hipt een merel door de takken.

Ergens in die takken begint hij aan zijn avondlied.

Wat speelt er in de Spil

Marianne Groen is coördinator van De Spil, een oecumenische gemeenschap die al 30 jaar retraites ‘tussen herberg en klooster’ faciliteert. In 2023 begon De Spil een retraitecentrum in Hilversum op de plek die voorheen Casella was. In deze jaargang volgen we hun ontwikkelingen.

Maai mei niet

Begin juni. De maaimachine is stuk. Het gras staat aardig hoog en het veld is drijfmat. De wadi's staan vol water. Een nieuwe groep van acht gasten komt voor een stille retraite. Wanneer ik hen op vrijdagavond welkom heet en hen vertel over dit prachtige natuureservaat, maak ik ook excuses. “Het spijt mij dat het gras nog zo hoog staat, de maaimachine is kapot,” zeg ik.

Zaterdagmorgen is het droog, de zon schijnt volop. De schuifdeuren gaan open en de gasten zoeken voorzichtig een plekje op het terras. Het hoge gras beweegt in de wind. Ook als we voor het getijdengebied in de kapel zitten, zien we het. De diverse grassen,

bloemen en prachtige pluizenbollen van uitgebloeide paardenbloemen, gereed om meegevoerd te worden op een nieuwe windvlaag. Het is zondagmiddag als de stilte wordt doorbroken. We kijken terug op het retraiteweekend. Eén van de gasten zegt: “Wat fijn dat het gras nog niet gemaaid is, ik heb zo genoten! Wat een soorten bloemen, libellen, vlinders en andere bestjes in het gras. Ik zie leven! Willen jullie het gras laten staan, niet maaien hoor”. Zo kan een ongemak tot geluksmoment leiden als je ogen opengaan.

Marianne Groen
Coördinator De Spil
www.retraitecentrum.nl

In gesprek met Broeder Fer van der Reijken

Suraya Somers

Foto: Roelant Meijer

Aan de hand van citaten van Augustinus is Stad Gods deze keer in gesprek gegaan met broeder Fer van der Reijken. Het resultaat is meer een gesprek dan een interview, een gesprek dat zelfs een persoonlijke belijdenis is geworden.

Broeder Fer van der Reijken is minderbroeder Franciscan en gardiaan van de minderbroeders Franciscanen in het Stads klooster San Damiano in 's-Hertogenbosch. Hij is voorzitter van het bestuur van het straatpastoraat en zet zich met hart en ziel in voor de daklozen. Hij is afgestudeerd als klinisch psycholoog en pastoraal theoloog. In het gesprek vertelt hij ons over de wind die God door zijn leven blaast.

Citaat 1: God zorgt voor de wind, maar de mens moet de zeilen hijsen.

“Het leven is een feest maar je moet wel zelf de slingers ophangen!” Dat is een bekende uitspraak. Ik vind het mooi dat er in deze uitspraak een samenwerking is tussen God en de mens. Om het religieus te zeggen, worden wij gevraagd om schepper met Schepper te zijn. Wij hebben de

verantwoordelijkheid om met alles wat ons is gegeven, iets goeds te doen. En dat herken ik in de woorden van Franciscus: “Maak mij een instrument van uw vrede”. Wij mensen hebben die verantwoordelijkheid te nemen.

Al blaast God nog zo hard, wij zullen het zeil zelf moeten hijsen. Om daarin de juiste keuzes te maken, stem ik mij af op God door mij steeds opnieuw met Hem te verbinden. God doet een beroep op de talenten die wij van Hem hebben ontvangen en op onze verantwoordelijkheden. Met die verantwoordelijkheid kunnen wij iets moois brengen, maar kunnen wij elkaar ook veel pijn aandoen. Religie is daar niet de oorzaak van, integendeel, door religie kunnen wij juist de kracht vinden om elkaar te zien als naasten, als broeder en zuster.

Wij kunnen zelf ons zeil hijsen maar soms komen er ook mensen op ons pad die ons hierbij helpen. Mijn ouders, familie, vrienden en medebroeders zijn allemaal mensen geweest die mijn zeil hebben helpen hijsen. Nu mag ik zelf van betekenis zijn door anderen te helpen om hun zeil te hijsen.’

Door religie kunnen wij de kracht vinden om elkaar te zien als naasten, als broeder en zuster

Citaat 2: Waar zullen we veilig zijn? In een haven? Ook daar kan de rukwind plotseling naar binnen komen en al zijn er geen rotsen, de schepen kunnen tegen elkaar botsen en stuk slaan...

‘Op de bodem van de oceaan hebben de vissen er geen last van als het aan de oppervlakte stormt. In mijn eigen leven ervaar ik soms ook de onrust van de storm en dan is er ook nog veel leed in de wereld. Op deze momenten is het juist belangrijk om te blijven wortelen in God. Gooi je anker uit in het diepe om juist op deze momenten met God in relatie te blijven. Dat is van waarde, omdat je daardoor overeind kunt blijven bij heftige tegenwind. Iedereen in het leven krijgt een keer te maken met storm en komt op zijn fietsje niet meer vooruit. Soms waait het zo hard dat je zelfs niet meer kunt ademen!

Als je diep geworteld bent, ervaar je kracht om overeind te blijven. Ik zou wensen dat meditatie een vak wordt op alle basisscholen zodat kinderen leren wat het betekent om geworteld te zijn. Dat zij het besef mogen hebben dat ze mogen zijn zoals ze zijn, dat ze gedragen

worden door moeder aarde en dat ze in verbinding staan met de hemel en iets wat hen overstijgt.’

Citaat 3: Mensen gaan de wereld over om zich te verwonderen over de hoogte van de bergen. Over de golven van de zee. Over de lange loop van de rivieren. Aan zichzelf, het grootste wonder, gaan zij zonder verbazing voorbij.

‘Ik denk heel vaak; kijk er staat weer een maaltijd op tafel! Ik blijf mij verwonderen over heel veel dingen. Ik ben in een vrij land geboren, dat is toch geweldig! Maar veel mensen ervaren deze verwondering niet en beschouwen dagelijkse zaken als vanzelfsprekend. Het begint denk ik bij God, bij het idee dat je het mag ontvangen. Het ontvangen van het wonder zoals een madeliefje dat door het asfalt heen groeit.

Het zou mooi zijn als wij onze kinderen opvoeden met verwondering. Mijn vader legde ons vaak veel uit, zoals het ontstaan en het verloop van een paardenbloem.

Als je diep geworteld bent in God, ervaar je kracht om overeind te blijven

Het creëerde verwondering en dankbaarheid. Dankbaarheid en verwondering staan met elkaar in verbinding. Als ik mij niet kan verwonderen over de maaltijd die voor mij staat, dan kan ik er ook niet dankbaar voor zijn. In plaats daarvan kan ik het eten waarnemen, het eten met mijn zintuigen ervaren en er voor bidden. Dan ontstaat er verwondering en dan ervaar ik dankbaarheid. Het is een geweldige bijdrage aan de kwaliteit van je levensgeluk. Dat je haren blijven groeien! Of de appel die je eet, die afgebroken wordt in je spijsvertering en onderweg vitamines aan jou geeft!’

Citaat 3: De Wijsheid die licht schenkt aan een geest die het nodig heeft, en die zelf het licht van een ander niet nodig heeft; de Wijsheid namelijk die deze wereld leidt tot en met elk blaadje dat beweegt aan elke boom.

‘Mijn leven kan ik mij niet voorstellen zonder God. Het is voor mij zo vanzelfsprekend dat God bestaat. Dat God dingen in gang heeft gezet en dat wij daar op mogen terugvallen. Dat wij

ons mogen verbinden met God als bron van liefde, wijsheid, licht en leven. Ik heb het geluk gehad dat ik in een katholiek gezin ben geboren en de eerste dag van mijn leven al ben gedoopt. Daardoor werd ik ook christelijk gesocialiseerd en heb ik het geloof met de papepel meegekregen. Gelukkig komen mensen ook op andere manieren in contact met God en dat is waardevol. Ik denk dat de kracht van het leven groter is als je je verbindt met een kracht die boven je uitstijgt. God werkt in alle mensen en dat kun je waarnemen in de liefde, zoals een moeder zorg draagt voor haar kind.

Het prachtige aan het Zonnelied is dat Franciscus God niet zozeer dankt voor de wind, de zon, de maan, de sterren en moeder aarde. Nee, hij roept moeder aarde, de wind, de zon en de maan allemaal op om God lof te zingen. De paardenbloem moet geen hyacint willen worden. Het prachtige lied ontstaat als de paardenbloem probeert ten volste paardenbloem te zijn. En naarmate dat steeds beter lukt, is hij een levende lofprijzing van God!’

Bidden met je ogen open

Rachelle van Andel

Kijk maar. Wat zie je?

Dat stipje daar is mijn beste vriendin Amarens.
Door haar felle kleding valt ze nog net niet samen met het prachtige berglandschap in Slovenië. Bidden met mijn ogen open gaat nu vanzelf. Al moet ik wel goed opletten waar ik mijn voeten neerzet omdat de grote stenen op ons pad verraderlijk glad kunnen zijn en los liggen.

Het zijn maar een paar dagen dat we van hut naar hut wandelen. Het landschap verandert langzaam van kleur en vorm als we stijgen en dalen. Ik voel me klein en nietig. Ik voel me vrij. Hoog in de bergen waan ik me ver weg van alle dagelijkse beslommingen en zorgen. Voet voor voet, stapje voor stapje lopen wij. Dat is het enige wat telt en wat moet. Het wordt rustig in mijn hoofd.

Er is wel een lied dat in me opkomt en dat ik met me meedraag:

*“Met wind in de haren
en zon in de rug
ligt het land voor ons open.
Met Jou aan mijn zij,
met Jou op mijn pad
geen kwaad zal ik duchten
want Jij bent nabij.”*

Kom schepper geest - Sieds Prins

*Rachelle van Andel is predikant van Vrijburg Amsterdam.
Voorheen werkte ze als studentenpastor in Eindhoven en Maastricht.
Ze liep stage in klooster Casella.*

Ondersteun Villa Vrede

door Jaap Meeuwsen

Villa Vrede is verhuisd. Toen we voor het eerst op onze nieuwe locatie aankwamen stonden de gebouwtjes op een grote, lege parkeerplaats. Dat was wel even slikken, een steenwoestijn. Zeker in vergelijking met de oase van bomen, bloemen en voedselgewassen die we hadden gecreëerd op onze vorige plek. Je hebt niet zomaar weer een mooie tuin. We wisten niet waar te beginnen.

Een toevallige ontmoeting met een fietser met een sticker op haar fiets ('tuinmaker') en de vraag: 'werk je ook vrijwillig, voor een goed doel?' leidde uiteindelijk tot de toestroom van tientallen

professionele, idealistische, tuinmensen. Samen met onze bezoekers hebben ze in enkele weken met veel plezier en energie onze nieuwe habitat gemaakt. Stenen werden gewipt, er werden fruitbomen geplant, kruiden en bloemen. Er kwamen fijne plekjes om te zitten. We kregen een parasol, tuinmeubels. De kennis, vele harde werkers, een origineel ontwerp. Het zou onbetaalbaar geweest zijn. Maar het ontstond, prachtig en om niet.

De dieren, de vogels en de bijen, ze weten ons al te vinden in ons nieuwe paradijsje. En ook voor hen zijn er een vluchtheuvel in de barre betonjungle.

Doneer aan Villa Vrede

Villa Vrede is een inloopen activiteitscentrum in Utrecht voor mensen zonder verblijfspapieren, z.g. ongedocumenteerde mensen. In Nederland zijn duizenden mensen zonder papieren, die veelal een marginaal bestaan hebben. Villa Vrede is een veilige plek, waar ze zichzelf mogen zijn en een zinvolle dagbesteding krijgen. Wij geven Nederlandse les, cursussen en activiteiten. Per jaar ontvangen we zo'n 100 nieuwe bezoekers, uit 24 verschillende landen. Villa Vrede is vijf dagen in de week open.

*Maak uw gift over op:
NL76 INGB 0003824429
ten name van
Zusters Augustinessen
o.v.v. Villa Vrede*

Gevonden voorwerp

Marie Hansen-Couturier

Het gevonden voorwerp is deze keer een terracottabeeld uit Duitsland van de heilige Augustinus, dat nu in de gebedsruimte van de zusters van Casella staat. Broeder Martijn Schrama vertelt over zijn bijzondere relatie met het beeld: 'Dit beeld heb ik voor het eerst gezien op mijn middelbare school, die van de Augustijnen was. Het stond op de kamer van de rector. De herinnering werd in mijn geheugen weggeborgen. Veel later trad ik in bij de Augustijnen. Toen ik in 2020 in Utrecht kwam wonen zag ik het opnieuw. In een flits realiseerde ik me hoe dit beeld met me mee was getrokken.'

Op de koffie met Isayas Tedla

Tekst en foto: Anja den Bok

Zijn eerste ontmoeting met een oudere zuster van de Waterstraat staat de 63-jarige Isayas uit Eritrea nog helder voor de geest. ‘Wat is er aan de hand jongeman, heb je hulp nodig?’ vraagt zij hem. Jaren eerder ontvluchtte Isayas zijn geboorteland vanwege een burgeroorlog. ‘Dank u mevrouw, Mijn eigen woning heeft geen balkon. Daarom zit ik hier.’ Gewoon op een bankje met je gezicht in de zon, Isayas weet als geen ander hoe vrede voelt.

Een paar weken later fietst hij door de Waterstraat en ziet een zuster alleen een busje uitladen. Nu is het zijn beurt om hulp aan te bieden. Niet nodig, volgens de zuster, maar bedankt. Met een glimlach herinnert Isayas zich zijn antwoord. ‘Mocht u mijn hulp nodig nodig hebben, dan help ik graag.’

24 Zo geschiedde. Met het verstrijken van de jaren is vrijwilliger Isayas een goede hulp gebleken bij kleine en grote klussen, zoals de verhuizingen naar Bosch en Duin en Zeist. ‘Ik help waar ik kan,’ zegt Isayas. ‘Maar zolang de zusters zich kunnen redden doen ze het zelf.’

